ONDERZOEK NATUURWETGEVING
Quick Scan flora & fauna
t.b.v.
sloop van schoolgebouw De Duif
& eventuele kap van bomen
Mariënstein 180 en omgeving, Heiloo

Moordrecht, (16 juni 2025)
aangevuld 25 september 2026
in opdracht van
Gemeente Heiloo

GROENTEAM - Adviescentrum voor Natuurontwikkeling, Landschapsplanning en Groenontwerp
Burg. Brandtstraat 1 - 2841 XA Moordrecht - telefoon 0653-77.61.70 - email Groenteam@groenteam.nl

Onderzoek in het kader van de natuurwetgeving: Quick Scan flora & fauna voor sloop schoolgebouw De Duifen & eventuele kap van bomen t.b.v. nieuwbouw

foto voorpagina: aanzicht school

onderzoek en rapportage onder verantwoordelijkheid van:
drs. John Mulder, habitatbeoordeling
ing. Jan Oosterbaan, rapportage en advies

INHOUDSOPGAVE *pagina*

1 SITUERING EN VOORGENOMEN INGREEP 4

2 TOELICHTING OP DE REGELGEVING
2.1 Globale kaders van de regelgeving 6
2.2 Beschermingsregiems
2.2.1 Soortbescherming 9
2.2.2 Gebiedsbescherming 10
2.3 Onderzoeksplan 11

3 TOETSING GEREGISTREERDE SOORTEN NDFF
3.1 Vaatplanten 14
3.2 Zoogdieren 14
3.3 Broedvogels 16
3.4 Amfibieën en reptielen 17
3.5 Vissen 18
3.6 Ongewervelde soorten 18
3.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens 19

4 LOCATIEONDERZOEK
4.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming 20
4.2 Verkenning en habitatbevindingen in het werkgebied
4.2.1 School en andere bouwwerken 20
4.2.2 Groenvoorzieningen/ grondgebonden soorten 23
4.2.3 Vogels en nestkasten 28
4.2.4 Conclusies veldverkenning 28
4.3 Gewenst nader veldonderzoek 29

5 SAMENVATTENDE CONCLUSIES 31

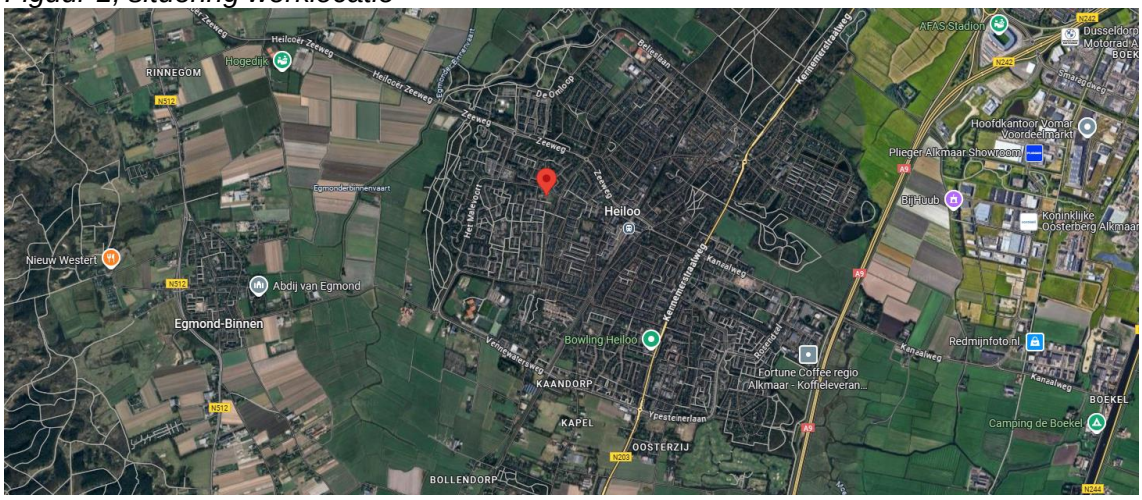
GERAADPLEEGDE LITERATUUR 31
GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN 33

1 SITUERING EN VOORGENOMEN INGREEP

Situering plangebied

De werklocatie betreft resterend schoolgebouw De Duif met omgeving aan Mariënstein 180/ 180a in het centrale deel van de bebouwde kom van Heiloo.

Figuur 1, situering werklocatie

Figuur 2, situatie werkgebied

Voorgenomen ingreep

De werkzaamheden omvatten het volgende:
- sloop van het resterende schoolcomplex;
- kap van een nader te bepalen aantal bomen;
- nieuwbouw & hernieuwde terreininrichting.

Deze werkzaamheden vallen in het kader van de natuurregelgeving, onder 'ruimtelijke ingreep' waartoe met betrekking tot de effecten op flora en fauna een onderzoekverplichting van kracht is met, indien uit het onderzoek de noodzaak daartoe blijkt, een aanvraag van een natuurvergunning (voorheen: ontheffing).

Omgevingswet

Sinds 2024 is de nieuwe Omgevingswet van kracht. Volgens deze Omgevingswet dient, vergelijkbaar met de voormalige Wnb, bij dergelijke ingrepen door de initiatiefnemer met natuuronderzoek te worden aangetoond in hoeverre er met die ingreep mogelijk natuurschade kan ontstaan aan juridisch zwaarder beschermde planten en/of dieren zoals deze zijn vastgelegd in de wet.
Voor de voorgenomen werkzaamheden is in het kader van de Omgevingswet met betrekking tot de effecten op flora en fauna, een onderzoeksverplichting van kracht.

---

2 TOELICHTING OP DE REGELGEVING

2.1 Globale kaders van de regelgeving

Omgevingswet en 'Flora- en fauna-activiteit'

Met betrekking tot natuuraspecten is in de Omgevingswet een 'flora- en fauna-activiteit' onderscheiden. Hiervan is sprake indien een ruimtelijke ingreep een mógelijk gevolg heeft voor een *'van nature in het wild levende'* dieren of planten, ongeacht of deze soort/ soorten volgens de Omgevingswet beschermd zijn.
Deze regelgeving is weergegeven in het Besluit activiteiten leefomgeving ('Bal').

Bij dergelijke ingrepen of activiteiten bestaat een onderzoeksverplichting (zie hieronder): door de initiatiefnemer dient met natuuronderzoek te worden aangetoond in hoeverre er met die ingreep mogelijk natuurschade kan ontstaan aan *met name* juridisch zwaarder beschermde planten en/of dieren zoals deze in de wet zijn vastgelegd. Voor deze groep bestaat in dat geval een vergunningsplicht (zie volgende bladzijde).

Onderzoeksverplichting en gevolgen

Indien er aanwijzingen zijn dat een ruimtelijke ingreep gevolgen heeft voor flora en/of fauna, dient de initiatiefnemer op voorhand, op grond van objectieve gegevens, vast te stellen of nadelige gevolgen voor die planten of voor nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren van die soorten, kunnen worden uitgesloten.

* Met dit onderzoek moet worden onderbouwd:
- met welke beschermde, dan wel tevens vergunningsplichtige soorten rekening moet worden gehouden,
- voor welke soorten effecten kunnen worden uitgesloten omdat ze er niet worden verwacht, en/of . .
- welke soorten er niet zijn aangetroffen, dan wel kunnen worden uitgesloten omdat de planingreep geen natuurschade aan die soorten met zich mee brengt.

Het uitsluiten van gebruik door (of schade aan) de betreffende soorten '*op voorhand'* vergt een gedegen, controleerbare onderbouwing.

* Zijn nadelige gevolgen *niet* uit te sluiten, dan moet worden nagegaan:
- welke nadelige gevolgen kunnen optreden,
- moeten zo nodig passende preventieve maatregelen worden genomen, *óf*
- moet de activiteit worden gestaakt,
- of, als 'staken' niet kan, passende herstelmaatregelen dienen te worden genomen.

Deze onderzoeksverplichting geldt overigens *niét* voor exoten en voor soorten die voorkomen buiten het natuurlijk verspreidingsgebied.

Bovenstaande betekent dat:
- met onderzoek in ieder geval moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van soorten planten en dieren die kwetsbaar of bedreigd zijn (soortbescherming, zie blz.9-10);
- het altijd geldt voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning;
- dit bovendien niet beperkt is tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten zoals rust en vaste verblijfplaatsen, plaatsen voor het grootbrengen van de jongen en specifieke foerageergebieden.

Voor zover er in het kader van soortbescherming géén vrijstelling van toepassing is (zie bij 'vergunningsplicht'), vergt dat voor het vereiste onderzoek een oriëntatie op de database van NDFF met tenminste een habitatverkenning. Daarmee wordt beoordeeld of er voor de mogelijk te verwachten vergunningsplichtige gevallen, significante onderdelen van het leefgebied in het geding kunnen zijn.
In dat laatste geval is er een nader soortgericht onderzoek vereist, uit te voeren volgens de richtlijnen in beschikbare Kennisdocumenten (Bij12) of het vleermuisprotocol van het GAN.
Naast deze onderzoeksverplichting met betrekking tot soorten:
- moet er tevens worden aangetoond in hoeverre gebiedsbescherming in het geding is, zoals met betrekking tot Natura 2000, tot Natuurnetwerk Nederland (NNN) of andere provinciale gebiedsbescherming, (gebiedsbescherming, zie blz.10-11);
- is er, afhankelijk van de situatie, ook een onderzoeksverplichting met betrekking tot stikstofuitstoot aan de orde ('Áanvullingsbesluit', zie ook blz.11).

Doel en strekking van dit natuuronderzoek

Deze Quick Scan als bureaustudie heeft als primair doel om vast te stellen of er met het voornemen beschermde soorten in het geding kunnen zijn, en zo ja of het ook vergunningsplichtige soorten betreft: in dat laatste geval zal er in tweede instantie een nader veldonderzoek nodig zijn.

Vergunningsplicht

Voor een 'flora- en fauna-activiteit' is in het BAL een ***'vergunningsplicht'*** met voorwaarden opgenomen. De vergunningsplicht is van toepassing bij effecten op 'richtlijnsoorten', zwaarder beschermde soorten zoals zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en op de lijst 'andere soorten' zoals genoemd in Bijlage XI van het BAL. Deze 'andere soorten' betref inheemse soorten en deels ook soorten van de Rode Lijst, die niet onder de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen.

Vrijstelling
Voor de lijst 'andere soorten' bestaat tegelijkertijd de mogelijkheid dat provincies daaruit soorten aanwijzen welke worden vrijgesteld van deze vergunningsplicht, wat wordt aangegeven in de provinciale Omgevingsverordening.

Vergunningsvoorwaarden
Een vergunning kan uitsluitend worden verkregen wanneer de gunstige staat niet in het geding komt. De voorwaarden daartoe staan in de Habitatrichtlijn genoemd:
* uit populatie-dynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven, en . . .
* het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd kleiner lijkt te zullen worden, en . . .
* er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Voorts dient de ingreep tegemoet te komen aan een wettelijk belang zoals is opgenomen in het betreffende beschermingsregiem (zie § 1.3 'Soortbescherming' en 'wettelijke belangen' blz.10).

Bevoegd gezag

Voor de toekenning van vergunningen evenals de handhaving op deze regelgeving ligt het primaat bij de verschillende provincies. Op gemeentelijk niveau ligt er een signaleringsfunctie, waaraan echter geen gezag kan worden ontleend: die bevoegdheid ligt bij de Provincie.
In de meeste provincies is deze functie overigens uitbesteed aan de betreffende provinciale Omgevingsdienst. De in te lossen voorwaarden worden in de vergunningen nader aangegeven, zoals voorheen onder de Wnb in de toen zogeheten 'ontheffingen'.

Specifieke en algemene zorgplicht

Indien een ruimtelijke ingreep gevolgen heeft voor flora en/of fauna bestaat daartoe een 'specifieke zorgplicht'.
Voor bescherming van Rode Lijst-soorten en soorten van Bijlage IX van het Bal is deze zorgplicht onder de Omgevingswet nieuw. Dit betreft effecten op soorten bij vrijwel alle ruimtelijke activiteiten, óók voor de niet-vergunningsplichtige beschermde soorten.

De interpretatie van de reikwijdte van benodigd onderzoek en de te neme maatregelen zullen door jurisprudentie op termijn duidelijk moeten worden. Tot die tijd wordt van wat op basis van redelijkerwijs kan worden gevraagd, een inschatting van de onderzoekslast en te nemen maatregelen voor de betreffende soorten gemaakt.
Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat deze soorten de zorgverplichting met zich meebrengen om:

- **a.** alle maatregelen te nemen *die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd* om die gevolgen te voorkomen;
- **b.** voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen *zoveel mogelijk* te beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal); en . . .
- **c.** als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten *voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd*.

Met betrekking tot deze specifieke zorgplicht is de bescherming gericht op '*van nature, in het wild levende dieren of planten'*.

Daarnaast is ook nog de 'algemene zorgplicht' van kracht:
Deze geldt voor *álle*, dus ook niét-beschermde soorten. Indien bij een flora- en fauna-activiteit individuele dieren of hun vaste verblijfplaatsen worden verstoord of bedreigd, wordt in de Omgevingswet vereist dat *'een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd'* (herkomst Min.v. EZ 2016/ § 2.4).

Ten aanzien van beide vormen van zorgplicht bestaat een ketenverantwoordelijkheid tussen initiatiefnemer en uitvoerder.

2.2 Beschermingsregiems

In deze regelgeving wordt onderscheid gemaakt in ‘Soortbescherming’ en ‘Gebiedsbescherming’, voor welke beide regiems de onderzoeksplicht geldt.

2.2.1 Soortbescherming

De ‘soortbescherming’ is gericht op de ‘richtlijnsoorten’ (Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn) en een lijst van ‘andere soorten’.

* De Vogelrichtlijn is van toepassing op alle inheemse vogels: bedreiging van vogels, of verstoring van vogels tijdens het broeden is *niet toegestaan*, in beginsel ook niet middels een vergunning.
  Met betrekking tot de in gebruik zijnde nesten is er bovendien een lijst met vogels die jaarlijks hun nest opnieuw gebruiken dan wel er jaarlijks terugkeren. Deze groep is verdeeld in 5 categorieën (zie RvON 2021) waarvan het nest van categorieën 1 t/m 4 het jaarrond, *dus óók buiten het broedseizoen*, beschermd is en het nest buiten het broedseizoen vergunningsplichtig is.
* De Habitatrichtlijn is van toepassing op een daartoe opgenomen lijst met soorten zoogdieren, reptielen, amfibieën, dagvlinders, libellen, vissen, vaatplanten, kevers en ‘overige ongewervelden’ (weekdieren). Deze groep soorten is bij verstoring of bedreiging te allen tijde vergunningsplichtig.
* De vergunningsplichtige lijst ‘andere soorten’ zoals opgenomen in de Bijlage IX (art.11.54 Bal) omvat inheemse soorten vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, en kevers.
  Ten opzichte van de eerdere situatie onder de Wnb zijn aan de Bijlage nog soorten toegevoegd waaronder ook een selectie uit Rode Lijst-soorten.

Hierbij wordt in de Omgevingswet gesproken over schadelijke handelingen die leiden tot een ‘vergunningsplichtig geval’.
Deze handelingen bestaan voor de verschillende beschermingsregiems uit:
Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art.11.37 Bal):

* het vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten van die vogels;
* het (opzettelijk) verstoren van vogels.

Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art.11.46 Bal):

* het verstoren van dieren;
* het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren;
* het plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Schadelijke handelingen andere soorten (art.11.54 Bal):

* het beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren;
* het in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van soorten vaatplanten zoals genoemd in bijlage IX, onder B.

N.B. voor eventuele provinciale vrijstellingen, zie provinciale Omgevingsverordening.

Wettelijk belangen bij een 'vergunningsplichtig geval'
Bij eventuele aanvraag van een vergunning in het kader van soortbescherming is onder meer bepalend, naast 'de gunstige staat' (zie vergunningsvoorwaarden blz.7), of er een *wettelijk belang* uit het betreffende beschermingsregiem van toepassing is.
Daarbij wordt onder het belang *'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'* bij soortbescherming géén vergunning afgegeven voor soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, *behalve* indien de ecologische functionaliteit van de soort daarmee *geheel niet* wordt aangetast, bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen.

Een vergunning kan uitsluitend worden afgegeven indien de situatie van de ingreep voldoet aan de specifieke *bij het beschermingsregiem behorende belangen:*
* Voor soorten van de Vogelrichtlijn (zoals jaarrond beschermde nesten) wanneer:
  - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
  - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, (onder meer openbare veiligheid, volksgezondheid, de veiligheid van het luchtverkeer e.a., zie § 3.1/ art. 3.3).
* Voor soorten van de Habitatrichtlijn wanneer:
  - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
  - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, onder meer: volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (zie § 3.2/ art.3.8).
* Voor 'andere soorten' wanneer:
  - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, te weten volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang;
  - het uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling betreft (algemeen belang);
  - in het kader van een goedgekeurde Gedragscode.

2.2.2 Gebiedsbescherming

Hierbij gaat het om werkzaamheden in nader aangewezen gebieden zoals Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en aangewezen weidevogelgebieden.
Gebiedsbescherming omvat voor de aangewezen gebieden een eigen specifieke regelgeving, naast de regelgeving van soortbescherming. Voor gebiedsbescherming geldt een specifiek op de eigen regelgeving afgestemde *onderzoeksverplichting*, naast de regelgeving voor soortbescherming. Toetsing aan de soortbescherming is daarentegen in beginsel *altijd* vereist, zowel binnen als buiten beschermde gebieden. De regels van soort- en gebiedsbescherming sluiten elkaar niet uit, doch vullen elkaar aan.

Natura 2000:
- *Natura 2000-gebieden* betreft speciale beschermingszones die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn (resp. REG 1979 en REG 1992/1997).
  Wanneer de voorgenomen werkzaamheden effecten kunnen hebben op de voor dat betreffende gebied *'aangewezen soorten'* en de instandhouding van de *aangewezen natuurlijke habitats*, zijn deze vergunningsplichtig. Daarnaast is in deze gebieden ook de soortbescherming van toepassing.

- *'externe werking Natura 2000'*: dit omvat gebieden buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden vallen maar die een aanwijsbare ecologische functie voor de aangewezen soorten uit Natura 2000-gebieden vervullen en daarmee eveneens onder dat regiem en de vergunningsplicht vallen.
- *Aanvullingsbesluit/ stikstofemissie:* dit omvat het reguleren van stikstofdepositie als gevolg van ruimtelijke ingrepen en/of nieuw gebruik in de wijdere omgeving, wat is opgenomen in het 'Aanvullingsbesluit Bal' (zie ook Bij12 'Stikstof en Natura 2000'). Alhoewel gericht op Natura 2000-gebieden, is deze vergunningsplicht in beginsel overal van toepassing.

Met betrekking tot de vergunningsplicht Natura 2000 bestaat géén vrijstellingsregeling.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) & aangewezen weidevogelgebieden
Dit betreft eveneens bescherming van natuurwaarden binnen begrensde gebieden.
Voor deze gebieden hebben Rijk en Provincie samen spelregels ontwikkeld welke zijn vervat in de provinciale regelgeving. Hierbij is een 'nee-tenzij' beleid van toepassing: binnen het NNN moeten de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied als onderdeel van het natuurnetwerk in acht worden genomen. De actuele en potentiële waarden van het NNN zijn vastgesteld in de natuurdoelen voor dat gebied. De basis daarvoor ligt in de provinciale structuurvisie en de betreffende 'Provinciale Ruimtelijke Verordening'. Het beleid kan per provincie van elkaar verschillen.

2.3 Onderzoeksplan

Met het onderzoek ten aanzien van flora en fauna wordt stapsgewijs ingezoomd op de situatie en vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten of verstoring daarvan, kunnen worden uitgesloten dan wel nadere veldinventarisatie een Ecologisch Werkprotocol vergen.

Werkstap 1, analyse bestaande gegevens
De situatie wordt getoetst aan indicaties van de NDFF, aan de verspreiding van soorten op basis van bekende biogeografische informatie uit verspreidingsatlassen, overige literatuur en andere beschikbare onderzoekingen.
Op basis hiervan en van de algemene habitat van de werklocatie wordt vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten in dit gebied verwacht en bedreigd kunnen worden en welke daarvan op voorhand al kunnen worden uitgesloten.

Met betrekking tot 'uitsluitingen' in het kader van de regelgeving wordt in de rapportage aandacht geschonken aan *alle* mogelijke soortgroepen van (beschermde) organismen.
Voor sommige soortgroepen is dat niet méér dan het aangeven waarom daarvan *géén* vergunningsplichtige soorten op de locatie worden verwacht, dan wel waarom sommige soorten *niet* worden bedreigd of verstoord.

Werkstap 2, toetsing aan gebiedsbescherming
Dit omvat toetsing aan de regelgeving in het kader van de Omgevingswet en van provinciaal gebiedenbeleid (Natura 2000 en NNN, zie hfdst.3). Daarbij wordt beoordeeld of er wellicht ook andere natuurregelgeving in het geding kan zijn.
Bovendien omvat gebiedsbescherming ook de stikstofdepositie (zie vorige bladzijde) waartoe met betrekking tot stikstof regulier een Aerius-berekening moet worden uitgevoerd, met uitzondering van 'groot onderhoud' (zie boven).

Werkstap 3, habitatbeoordeling
Naar aanleiding van het bovenstaande wordt op basis van een verkenning een beoordeling gemaakt van de terreinkenmerken, de biotoop, de lokale habitat en van de ecologische betekenis van het effectieve werkgebied (zie § 1.4).

In de conclusie wordt naar aanleiding van de nader beschreven habitat, vastgesteld welke voor de betreffende Provincie vergunningsplichtige en eventuele 'aangewezen soorten' (Natura 2000) voor de gegeven situatie op voorhand kunnen worden uitgesloten, wat ook geldt voor het al of niet van toepassing zijn van de 'externe werking'.
Voorts wordt in deze stap bepaald voor welke vergunningsplichtige soorten nader veldonderzoek vereist is om deze al-of-niet te kunnen uitsluiten, dan wel een vergunning moet worden aangevraagd.
Tot zover betreft dit onderzoek een 'Quick Scan': bureaustudie met veldverkenning.

Werkstap 4, nader veldonderzoek
Indien nader veldonderzoek nodig blijkt wordt dit uitgevoerd volgens de criteria zoals daartoe zijn vastgelegd in het onderzoeksprotocol zoals vastgelegd voor de betreffende soort(en) (zie § 3.3).

Werkstap 5, eindconclusie en advies
De rapportage wordt afgerond met een puntsgewijze samenvatting van conclusies en consequenties, met een eventuele toetsing van consequenties, de haalbaarheid van het plan en het advies aan welke voorwaarden moet worden voldaan om een 'vergunning flora en fauna' voor sloop te kunnen verkrijgen (zie hoofdstuk 4).

Leeswijzer

In de rapportage wordt de volgorde van de hierboven aangegeven onderzoeks- en onderbouwingsstappen aangehouden. Waar het voor de betreffende onderbouwing nodig is om informatieve kaders te schetsen, is dat in deze paragraaf beknopt aangegeven (zie blz.5 t/m 12). Daarmee ontstaat de volgende opzet van de rapportage:

* In *hoofdstuk 1* zijn de uitgangssituatie, het voornemen, de aanpak van het onderzoek en de meest elementaire regelgeving aangegeven.
* In *Hoofdstuk 2* wordt op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en recente gegevens uit de databank van de NDFF, de literatuurstudie met daaruit voort komende conclusies uitgevoerd.
* In *hoofdstuk 3* wordt ingegaan op vigerende gebiedsregelgeving (Natura 2000 en NNN), de verkenning van het te onderzoeken gebied en eventueel het veldonderzoek zelf.
* In *hoofdstuk 4* worden de voor de uitvoering relevante conclusies kort samengevat en wordt advies gegeven met betrekking tot de gewenste nadere handelwijze.

De rapportage wordt beëindigd met lijsten van geraadpleegde literatuur en van gebruikte termen en afkortingen, en een bijlage met vermelding van onderzoeksdata.

---

3 TOETSING GEREGISTREERDE SOORTEN NDFF

Onderzoekscontext

Het onderzoek dat in dit hoofdstuk per soortgroep wordt weergegeven omvat de toetsing van de locatie aan de meest actuele bronnen met reeds bestaande inventarisatie- en verspreidingsgegevens, met name NDFF, de 'Nederlandse Databank Flora & Fauna'. Het is gericht op eventueel terreingebruik door juridisch zwaarder beschermde soorten (zie 'soortbescherming' blz.9-10) en indien voor het project relevant, op 'aangewezen soorten' (zie 'gebiedsbescherming' blz.10-11).

De gegevens waarop deze toetsing is gebaseerd, omvatten veelal een aanzienlijk groter gebied dan de onderzoekslocatie: naar aanleiding hiervan wordt in hoofdstuk 3 ingezoomd op de nader begrensde werklocatie. De gegevens uit de NDFF bieden een goede indicatie doch zijn niet geheel toegespitst op de werklocatie en vergen *tenminste* nog een aanscherping door een habitatbeoordeling op de locatie.

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatbeoordeling wordt vervolgens bepaald welke vergunningsplichtige soorten in het werkgebied wellicht kunnen worden verwacht en welke soorten in het kader van de Omgevingsvergunning aanvullende veldinventarisatie vergen om vast te stellen of ze alsnog van aanwezigheid kunnen worden uitgesloten dan wel aanvraag van vergunning vergen.
De eventuele *noodzaak* tot nadere inventarisatie wordt afgeleid uit de samenhang tussen beschikbare gegevens (dit hoofdstuk 2), de habitatbeoordeling van het te onderzoeken gebied (zie hoofdstuk 3) en de 'soort' ingreep (§ 1.1).

Algemeen karakter werkgebied

Het werkgebied ligt in het hart van de bebouwde kom van Heiloo (zie figuur 1), op ruim 3 km afstand van het duingebied. Het ligt langs een hoofd-ontsluitingsweg als min of meer 'groene' ader door het omliggende woongebied, met een groter groenoppervlak met veel bomen direct rondom de school. Er is deels ook open water in het groengebied aanwezig (zie foto 1). Het schoolgebouw bestaat uit één bouwlaag met een plat dak.

Foto 1, groengebied met open water, school op de achtergrond

3.1 Vaatplanten

Beschikbare gegevens
Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied géén beschermde plantensoorten zijn geregistreerd en ook niet worden verwacht.

Conclusie
Beschermde, vergunningsplichtige soorten zoals opgenomen in Bijlage IX bij art.11.54 van het Bal kunnen op voorhand worden uitgesloten.

3.2 Zoogdieren

Beschikbare gegevens
Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat in het uurhok van de werklocatie een reeks beschermde soorten zijn geregistreerd waaronder ook meerdere vleermuissoorten.

Grondgebonden zoogdieren
Van de grondgebonden soorten zijn onder meer ‘andere soorten’ geregistreerd waarop een provinciale vergunningsplicht rust, te weten de martersoorten Bunzing, Hermelijn, Wezel en Steenmarter, voorts Eekhoorn, Molmuis en Wild zwijn. Dit betreft alle diersoorten die aan het buitengebied zijn gerelateerd en grotendeels ook aan het duingebied, dat op slechts 3 km afstand is gelegen.
Indien deze soorten kans zouden maken op verstoring in het werkgebied, zou dit aanvraag van een vergunning voor flora en fauna vereisen.

<u>Marters:</u>
Hiervan kunnen soorten als Eekhoorn en Boommarter uitsluitend in een bosachtige omgeving worden verwacht, in ieder geval niet midden in stedelijk gebied.
Zo vergen voorts Wezel en Hermelijn ook aanwezigheid van landschappen met natuurlijke elementen en overgangen (Hermelijn), en worden tevens wel aangetroffen in groene stads- of dorpsranden en op boerenerven (Wezel en Hermelijn).
Echter Steenmarter en Bunzing kunnen bij uitzondering ook wel eens binnen de stedelijke bebouwde kom worden verwacht, al hoewel zeer sporadisch, afhankelijk van de plaatselijke condities. Van beide zijn ook ‘dichter’ in de omgeving van Heiloo, enkele regis-traties bekend.
Daarbij maakt Steenmarter voor zijn verblijf ook gebruik van gebouwen en bouwconstructies (zolders, schuurtjes, containers, steenhopen).
Steenmarter en Bunzing vergen dan ook voor de zekerheid nadere controle en afweging met betrekking tot het werkgebied.

Daarnaast zijn ook soorten geregistreerd waarvoor een provinciale vrijstelling van toepassing is. Indien deze vrijgestelde soorten worden verstoord vergt dat toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.8).

Vleermuizen
Er zijn in dit uurhok thans tenminste 5 soorten vleermuizen geregistreerd, te weten Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis, terwijl ook Meervleermuis niet op voorhand is uit te sluiten.

Alle vleermuissoorten zijn vermeld in de Habitatrichtlijn Bijlage IV (zie § 3.1 Wnb) waarmee diverse gebruiksvormen van vleermuizen vergunningsplichtig zijn.

Vleermuisgebruik kan bestaan uit vaste verblijfplaatsen in bomen, gebouwen of andere gebouwde constructies (kraam-, zomer-, paar- of winterverblijven). Van belang daarbij is dat de meeste vleermuissoorten steeds een 'netwerk' van vaste verblijfplaatsen gebruiken waartussen wordt gewisseld, waarbij het gehele netwerk strikt beschermd is (zie bijvoorbeeld ook Kennisdocumenten, BIJ12 2017).
Door sommige soorten worden tevens lineaire structuren (zoals houtsingels, boomrijen, bosranden, watergangen, dijken of combinaties daarvan) gebruikt als geleiding/ sonaroriëntatie voor vaste vliegroutes (zie Limpens 1997). In straten kunnen bebouwingsmassa's dezelfde functie vervullen, zodat verwijderen van enkele bomen hierop veelal geen essentieel verstorende invloed uitoefent.

Gebruik als verblijfplaats:
De verschillende soorten beschikken ieder over eigen soorten verblijven:
* Rosse vleermuis zoekt een verblijf vooral in (oudere) bomen, soms in gebouwen;
* Watervleermuis voorál in (oudere) bomen;
* Laatvlieger en Meervleermuis uitsluitend in bebouwing (zie ook *Nota bene*);
* dwergvleermuizen kunnen zowel in bomen als in gebouwen worden aangetroffen (zoals in spouwruimten, onder dakpannen, achter betimmeringen, in doorvoeren van leidingen e.d.). Deze soorten maken gebruik van zeer smalle spleten (zie *Nota bene*);
* Gewone grootoorvleermuis kan ook in bomen en gebouwen worden aangetroffen: voorál in grotere ruimten in gebouwen (zolders, kelders) met een 'open' toegang, en in boomholten, -spleten en (vogel- en vleermuis-)kasten.

Nota bene:
* vleermuizen zijn met betrekking tot hun vaste verblijfplaatsen zeer honkvast: zo lang er geen significante ingrepen plaatsvinden waardoor hun gebruik wordt verstoord of belemmerd, blijven ze jaarlijks in continuïteit de zelfde verblijven en dezelfde vliegroutes naar hun afwisselende foerageergebieden, gebruiken.
* van dwergvleermuizen en Laatvlieger is bekend dat ze thigmofiel zijn, dat wil zeggen dat ze in hun verblijfplaats contact aan borst- en rugzijde vergen. Derhalve maken ze voor hun verblijf slechts gebruik van zeer nauwe ruimten van enkele centimeters.
  De toegang tot de verblijfplaats zit veelal 3 meter boven het maaiveld of hoger. Rond en direct onder de toegang dienen geen obstakels aanwezig te zijn die het invliegen kunnen hinderen: deze soorten vergen rondom de toegang van hun verblijf een vrije aanvliegruimte van 2 tot 3 meter.

Vaste vliegroutes:
Dwergvleermuizen en Laatvlieger benutten de beschutting van lijnvormige landschapselementen als geleiding voor hun vaste vliegroutes naar hun diverse foerageerlocaties. Daarbij valt te denken aan onder meer houtsingels, hagen, boomrijen, bospaden, bosranden, doorgaande watergangen en bebouwingswanden en -linten.

Conclusie zoogdieren

* *Grondgebonden soorten:*
  Van de vergunningsplichtige soorten vergen Bunzing en Steenmarter nadere toetsing aan de habitat van het werkgebied: de overige soorten kunnen op voorhand worden uitgesloten. Bij uitvoering is wel aandacht vereist voor mogelijk aanwezige 'andere soorten' waarop de wettelijke zorgplicht van toepassing is.

* *Vleermuizen:*
  Deze vereisen nadere controle op gebruiksmogelijkheden in de te slopen bebouwing en eventueel te kappen bomen. Bij potentiële verstoring van verblijfplaatsen en/of vliegroutes vereisen deze in beginsel nader veldonderzoek, en indien aangetroffen aanvraag van een natuurvergunning.

3.3 Broedvogels

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat in het uurhok van de werklocatie diverse vogels met een jaarrond beschermd nest zijn geregistreerd.

Vaste en jaarrond beschermde nesten

Vogels die hun nest het jaar rond gebruiken dan wel jaarlijks op hetzelfde nest terugkeren, zijn ingedeeld in 5 categorieën (zie RvON 2021).
De bij het NDFF geregistreerde soorten met een jaarrond beschermd nest betreffen de volgende categorieën (zie ook Sovon 2002 & 2018):

* Categorie 1 betreft Steenuil als holtenbroeder onder specifieke omstandigheden.
* Soorten uit categorie 2, typische koloniebroeders zoals Gierzwaluw, Huismus en Roek. Gierzwaluw en Huismus broeden aan/op/in gebouwen en Roek broedt net als de soorten uit categorie 4 in hoge bomen.
  Gierzwaluw is een ultieme stadsvogel en broedt in spleten en nissen van gebouwen in de stedelijke omgeving. Buiten concentraties van bebouwing, zoals solitaire bebouwing in een landelijke omgeving, wordt deze soort niet broedend aangetroffen.
  Huismus nestelt bij voorkeur in middeloude stadswijken, dorpen en landelijke bebouwing met ouderwetse pannendaken. Deze kan dus zowel in een landelijke omgeving als in oude stadswijken worden verwacht.
* Soorten uit categorie 3, Grote gele kwikstaart, Ooievaar en Slechtvalk. De kwikstaart broedt in holten en spleten (ook onder bruggen en aan gebouwen), de Ooievaar op gebouwen, in bomen of op speciale palen en de Slechtvalk op zeer hoge gebouwen.
* Soorten uit categorie 4, soorten die hoog in bomen nestelen, te weten Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil en Sperwer. Deze soorten zijn zeer honkvast. Ze gebruiken ook nesten van elkaar, of van bijvoorbeeld Zwarte kraai en soms ook Ekster.
* Mogelijk zijn soorten uit categorie 5 aan de orde met ‘min of meer’ vaste nesten, zoals Ekster, spechten, Bosuil, zwaluwen, vele holten-broedende zangvogels en soorten met andere specifieke nestelplaatsen. Deze soorten beschikken over voldoende flexibiliteit om bij het verloren gaan van hun vaste nest, zich elders opnieuw te vestigen *mits* daartoe de geschikte condities aanwezig zijn. Deze categorie vergt bij het verloren gaan van het nest nadere beschouwing ten aanzien van de beschikbare nestelcondities.

Overige broedvogels

Veelal zijn er in elk soort terrein ook andere broedende vogels te verwachten, waaronder nesten in struwelen en in te kappen bomen (zie ook Sovon 2018).
Broedende vogels mogen onder géén enkele conditie worden verstoord (zie DR 2009). Onder die voorwaarde is echter voor de meeste broedvogelsoorten géén aanvullende veldinventarisatie vereist: dit is uitsluitend nodig op het moment dat werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Conclusie broedvogels

* *Jaarrond beschermde nesten:*
  - De te kappen bomen en te slopen bebouwing vergen nadere controle op mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten. Zo nodig behoeft dat nadere inventarisatie van het gebruik en aanvraag van een vergunning flora en fauna.
  - Jaarrond beschermde nesten uit categorie 1 t/m 4 die niét kunnen worden aangetroffen in bomen of bebouwing, kunnen vanwege de afwezigheid van de vereiste habitat bij voorbaat worden uitgesloten.
  - Eventueel te verwachten soorten uit categorie 5 vergen nadere beschouwing
* *Overige broedende vogels:*
  Werkzaamheden die verstorend kunnen zijn dienen *buiten* het broedseizoen plaats te vinden, of vergen in het broedseizoen kort voor aanvang van de werkzaamheden alsnog nadere controle: tijdens het broeden mogen deze niet worden verstoord.

3.4 Amfibieën en reptielen

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat in het uurhok van de werklocatie 6 beschermde soorten zijn geregistreerd (zie ook Creemers 2009; NDFF 2019).

Amfibieën

De registratie betreft Rugstreeppad als soort van de Habitatrichtlijn, naast Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker als 'andere soorten' waarvoor een vrijstelling van toepassing is.
Alle soorten van de Habitatrichtlijn zijn vergunningsplichtig.

Rugstreeppad is gebonden aan geschikt voortplantingswater in de omgeving: ondiep, zonbeschenen, met een toegankelijke oever en bij voorkeur visvrij, waaronder poelen, vijvers maar ook stagnerende regenwaterplassen (zie ook Musters 1992; Rijsewijk 2006; Spitzen-van der Sluis 2009). Buiten de voortplantingsperiode houdt de soort zich op in droge terreinen waar ze zich overdag makkelijk kunnen verschuilen door zich in te graven, door gebruik te maken van bestaande holletjes of onder losse materialen die op het maaiveld liggen. Dit geldt tevens voor het winterverblijf. Tussen beide habitats kunnen ze makkelijk een afstand van enkele kilometers overbruggen.

Het Uitvoerportaal (2025) geeft aan dat de registraties van deze soort een concentratie in de zuidrand van de bebouwde kom betreffen, rond Vennewatersweg, Kaandorp, Kapel en Oosterzij: een afwisselend landschap, deels parkachtig afgewisseld met cultuurgronden met ook veel kleine waterelementen op restanten van een oude duinrug: ideaal voor deze soort. In de bebouwde kom echter wordt de soort verder nergens aangetroffen en ook niet verwacht vanwege de ongeschikte habitat.

Reptielen

Binnen het betreffende uurhok is op meerdere plekken de Zandhagedis aangetroffen: dit is echter binnen het duingebied. In de bebouwde kom wordt de soort vanwege de ongeschikte habitat, geheel niet verwacht.

Conclusie amfibieën en reptielen

De vergunningsplichtige soorten Rugstreeppad en Zandhagedis kunnen vanwege verspreiding als gevolg van een ongeschikte stedelijke habitat, in het werkgebied worden uitgesloten.

Voor de ‘vrijgestelde’ amfibiesoorten geldt toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.8).

3.5 Vissen

Beschikbare gegevens
Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat in het uurhok van de werklocatie géén beschermde of vergunningsplichtige vissen zijn geregistreerd.

Conclusie vissen
Beschermde vissen kunnen op basis van verspreiding op voorhand worden uitgesloten.

3.6 Ongewervelde soorten

Bij ongewervelde soorten moet men denken aan vlinders, libellen, sprinkhanen en andere ongewervelde soorten zoals mieren, kevers, weekdieren e.d. Onder deze groepen vallen eveneens beschermde soorten terwijl voor sommige soorten ook een vergunnings-plicht geldt. Juridisch zwaar beschermd zijn soorten uit de groepen libellen, dagvlinders en ‘overige ongewervelde soorten’ (waaronder ook waterorganismen).

Beschikbare gegevens
Uit de databank (NDFF 2025, Flora & Faunaverkenner + Uitvoerportaal) blijkt dat in het uurhok van de werklocatie 4 dagvlinders en één libel als vergunningsplichtig ‘andere soorten’ zijn geregistreerd (zie ook Bos 2006, Dijkstra 2002, Boesveld 2011 en Gmelig Meyling 2008):

* *Bruine eikenpage* is een vrij zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de hogere zandgronden, zowel in het binnenland als in de duinen, waar hij gebruik maakt van eiken als waardplant.
* *Duinparelmoervlinder* is een zeldzame standvlinder die vooral voorkomt in graslanden en heiden in de duinen van Noord-Holland en op de Waddeneilanden. Zijn leefgebied kenmerkt zich door soortenrijke vegetaties met een open mozaïekstructuur en een geleidelijke overgang in hoogte en soortensamenstelling. In de droge, schrale open delen groeien de viooltjes, in de ruigere delen groeien de nectarplanten. Het leefgebied heeft gemiddeld een meer open structuur
* *Kommavlinder* leeft in droge, schrale open graslanden, duinen en gevarieerde heide. De soort komt momenteel nog voor in de duinen tussen Wijk aan Zee en Egmond, op de Waddeneilanden en geïsoleerd liggende populaties op de Veluwe.
* *Grote vos* vergt vochtige, open bossen en bosranden met warme, zonnige doch beschutte plaatsen. Eitjes en larven zitten in de bovenste takken van vrijstaande bomen van meestal Iep, maar ook wel Wilg, Pruim of Zoete kers.
* *Oostelijke witsnuitlibel* leeft tussen waterplanten, meestal op plaatsen met zowel ondergedoken als uit het water stekende planten in matig voedselarme wateren op de zandgronden, meestal vennen, soms tot plassen vergraven vennen.

Het Uitvoerportaal van NDFF (2025) laat zien dat deze soorten alle uitsluitend binnen de grenzen van het duingebied voorkomen.

Conclusie ongewervelden
Alle genoemde soorten kunnen op basis van verspreiding worden uitgesloten in het werkgebied (zie ook Boesveld 2011; Bos 2006; Dijkstra 2002).

3.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens

Volgens de databank van NDFF en verspreidingsgegevens blijkt dat in het werkgebied naast vrijgestelde 'andere soorten', als vergunnigsplichtige soorten mogelijk slechts vleermuizen, Eekhoorn en Steenmarter en jaarrond beschermde nesten van vogels kunnen worden verwacht. Bovengenoemde soorten vergen dus nadere controle van het werkgebied op gebruikspotenties.
Alle overige vergunningsplichtige soorten kunnen op voorhand op basis van nadere gegevens worden uitgesloten.

Voorts zijn er broedgevallen te verwachten van zangvogels, welke tijdens het broeden moeten worden ontzien.
Ook zijn er vrijgestelde kleine zoogdieren en amfibieën te verwachten, welke bij de uitvoering aandacht en toepassing van de wettelijke zorgplicht vergen (zie blz.8).

---

4 LOCATIEONDERZOEK

4.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming vormt onderdeel van zowel de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden/ Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Besluit natuurbescherming) als van de provinciale natuurregelgeving (o.a. Natuurnetwerk Nederland).
Het projectvoornemen speelt zich ***niet*** af binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied zodat niet kan worden gesproken van een 'Natura 2000-activiteit'.
Indien in het werkgebied een effect zou kunnen optreden voor een aangewezen soort uit het Natura 2000-gebied, is in het kader van 'externe werking' echter eveneens sprake van een 'Natura 2000-activiteit'.

Natura 2000-gebieden:
De werklocatie ligt op ca. 3 km afstand van Natura 2000-gebied 'Noordhollands Duinreservaat'. De voor dit gebied aangewezen prioritaire soorten zijn:
* Nauwe korfslak (Vertigo angustior)
* Gevlekte witsnuitlibel (Leucorrhinia pectoralis)

Besluit natuurbescherming:
Als onderdeel van de Omgevingswet dient in dit kader te worden aangegeven in welke mate met de uitvoering wordt bijgedragen aan de stikstofproductie, in relatie tot stikstofdepositie in omringende Natura 2000-gebieden. Daartoe dient de stikstofproductie te worden berekend van te gebruiken verbrandings-motoren bij de werkzaamheden. De berekeningen worden separaat van dit natuuronderzoek afgehandeld.

Advies: Een dergelijk onderzoek kunt u laten verrichten door de milieuspecialist Mattijs Langelaar, Langelaar Milieuadvies, info@langelaarmilieuadvies.nl - tel.0612-199.804.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)
NNN ligt uitsluitend buiten stedelijke gebieden. Het werkgebied maakt daarmee géén deel uit van het NNN waarmee die betreffende regelgeving niet van toepassing is, wat eveneens het geval is voor bijzondere weidevogelgebieden.

4.2 Verkenning en habitatbevindingen in het werkgebied

Op 31 mei 2025 is een bezoek ter plaatse afgelegd op het terrein van de basisschool De Duif, Kinderopvang Forte en omringende groenstructuren, voor zover deze binnen het gebied van de voorgenomen ingreep vallen (zie blz.5).

4.2.1 School en andere bouwwerken

De school kent alleen een begane grond. Het omvat een groot gebouw met een complexe structuur met veel hoeken.
De rand nabij het dak is van hardkern plaatmateriaal met een smalle onderliggende constructieruimte. Bij de ramen is daar een overstek (foto 2).

Er zijn gevels die grotendeels uit raamwerk bestaan en andere gevels zijn opgebouwd uit muren met een buitenschil van metselstenen met een spouwruimte. In de spouwmuren zijn ventilatiespleten en plaatselijk ook open stootvoegen aanwezig die toegang bieden tot de achterliggende spouwruimte (zie foto's 2 t/m 5).
Op veel plaatsen blijken kieren en smalle spleten toegang te bieden naar de achterliggende spouwruimte of andere constructieruimte waar met name vleermuizen gebruik van kunnen maken.
Aanwezigheid van vleermuizen op enig moment van het jaar in het gebouw is bij voorbaat niet uit te sluiten en vergt nader onderzoek. Het gaat om soorten als dwergvleermuizen, Laatvlieger en Meervleermuis en om functies als zomer-, kraam- en paarverblijf. Gedurende niet-strenge winters is de functie winterverblijfplaats ook niet uit te sluiten.
Voor een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis is de bebouwing vanwege de geringe warmtebufferende massa, niet geschikt.

Op meerdere plaatsen zijn nestkastjes aangebracht (zie foto 4, en zie vanaf blz.28)

Foto 2 overstek met achterliggende constructieruimte, en ventilatiespleten

Foto 3, ventilatiespleten en open stootvoegen

Foto 4 kieren en spleten, tevens nestkast (zie ook vanaf blz.28)

Foto 5, spleten naar de spouwruimte

Vogels die van het gebouw gebruik zouden kunnen maken voor hun nest kunnen worden uitgesloten. Voor broedgevallen op het platte dak (scholekster, meeuwen) zijn, ondanks het goede seizoen, geen aanwijzingen verkregen.
Voor een soort als Steenmarter zijn echter geen potentiële toegangen tot de bebouwing gevonden.
Naast het schoolgebouw zijn er nog enkele voor diersoorten *niet*-bruikbare bouwwerkjes aanwezig, o.a. een geheel uit metaalplaten opgetrokken gebouw (zie foto 6). Ook hier zijn geen geschikte openingen of holten aangetroffen die een onderkomen voor Steenmarter of Bunzing.

Foto 6, schoolplein met andere bouwwerkjes

4.2.2 Groenvoorzieningen/ grondgebonden soorten

Op het terrein bij en rond de school staan ca. 100 bomen, deels op het schoolplein en deels openbaar groen (straat- en parkgroen). Een deel hiervan wordt gekapt op ruimte te maken voor woningbouw.
De bomen variëren van zeer jong tot bomen met een diameter van een meter.
Er staan vele soorten, o.a. Eik, Es, Esdoorn, Berk, Els, Meelbes, Wilg, Plataan en Linde (zie figuur 3 volgende bladzijde, en zie daarop volgende foto's). Ze staan vaak per soort bij elkaar (op rij of in groepjes).

Foto 7, schoolplein

Foto 8, bomen in aansluitend groengebied

Figuur 3, kaart aanwezige bomen (in 2 delen); rode pijl, nest houtduif)

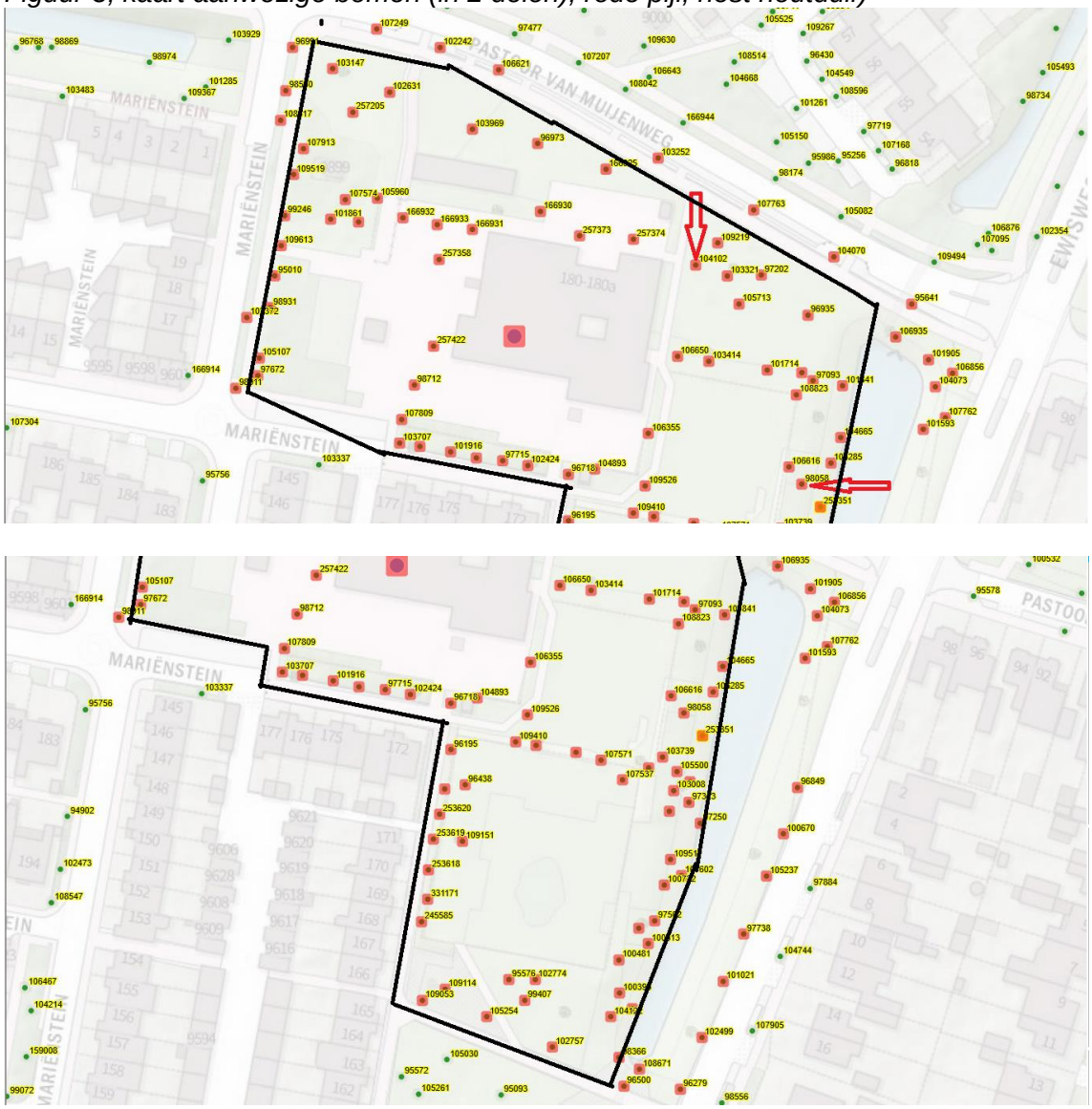
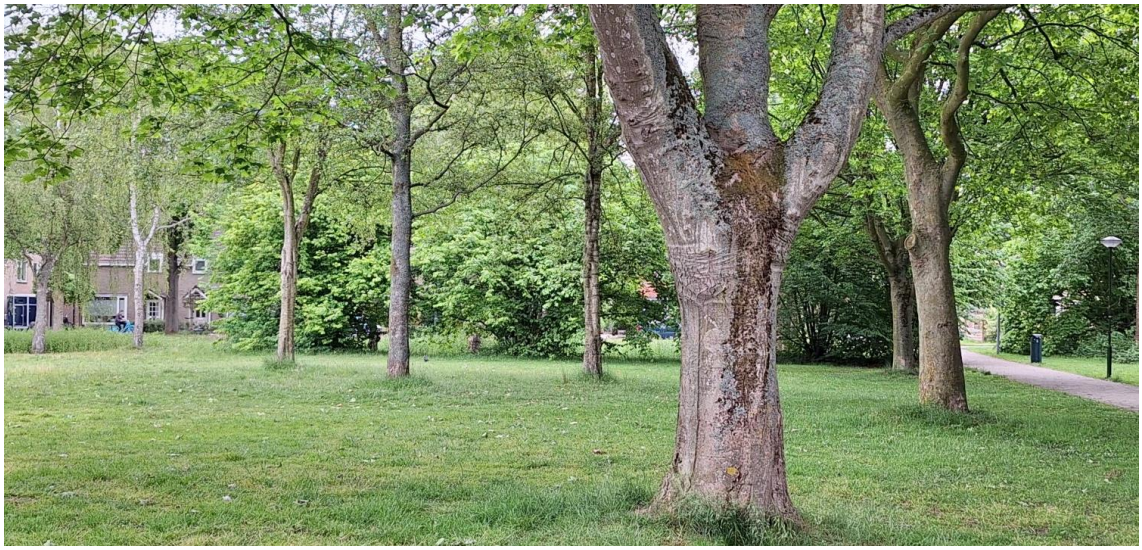

Foto 9, aanwezige bomen

Foto 10, 11 en 12, aanwezige bomen

De bomen zijn alle aandachtig met kijker bekeken. In de mik van een grote berk was een nest van houtduif zichtbaar (niet in gebruik). Het gaat om de boom waar op de kaart nummer 103707 bij staat (zie figuur 3 en zie foto 13).
Er bleken echter nergens jaarrond beschermde nesten aanwezig te zijn.

Foto 13, duivennest

Wel bleken er meerdere holten aanwezig (zie foto's). Waar nodig zijn deze met ladder bereikt en fysiek onderzocht. Een wilg toonde een grote wond van een afgebroken tak (plakoksel). Overige holtes bleken echter zeer ondiep: rottingsgaten bij wonden van verwijderde of afgevallen takken.
Echter alle holten bleken niet geschikt voor gebruik als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels.

Foto 14, holte

Foto 15, 16 en 17, holten

Voorts zijn in het parkgebied ook wat dichte bosschages aanwezig, en bij de school een speelterrein met soms grote half ingegraven autobanden aanwezig. Ook hier lijkt de aanwezigheid van marterverblijfplaatsen weinig kansrijk, doch wellicht niet onmogelijk.
Omdat er geen duidelijke aanwijzingen zijn aangetroffen is nader veldonderzoek niet goed haalbaar . . . het beste advies is hierbij uit te gaan van *'aanwezigheid in worst-case'*, om daarmee als nog vergunning voor deze soorten aan te vragen.

4.2.3 Vogels en nestkasten

Tijdens de verkenning zijn vogels als Ekster, Kauw, Merel, Halsbandparkiet en Houtduif waargenomen.

Nestkasten
Aan de gebouwen zijn enkele vogelnestkastjes opgehangen. Het gaat om kastjes geschikt voor kleine holenbroeders, met name Pimpelmees. Soms worden dergelijke kastjes tevens gebruikt door vleermuizen (bv. Ruige dwergvleermuis).

Een vreemd nestkastje werd aan een boom gezien. Mogelijk hangt het op zijn kop (foto 18). Deze is gecontroleerd doch niet in gebruik bevonden. Het is ook niet geschikt voor vleermuisgebruik.

Foto 18, nestkast op z'n kop ?

4.2.4 Conclusies veldverkenning

* Het schoolgebouw vergt nader veldonderzoek om zo mogelijk aanwezigheid van vleermuisgebruik uit te kunnen sluiten (zie ook § 4.3).
* De nestkastjes aan het gebouw dienen te blijven hangen tot deze samen met het gebouw nader zijn onderzocht op vleermuisgebruik.
* In de bomen zijn géén potenties voor vleermuisverblijf aangetroffen.
* Eventuele kap van de noodzakelijk te verwijderen bomen zou buiten het broedseizoen plaats kunnen vinden. Bedenk wel dat sommige soorten een zeer lang broedseizoen kunnen hebben (Houtduif tot in november). Eventueel is een controle voorafgaand aan de kap, aan te bevelen.

* Er zijn nergens mogelijke verblijfplaatsen voor Bunzing of Steenmarter aangetroffen. Echter, algehele uitsluiting gaat wellicht te ver: daarom wordt uitgegaan van *'aanwezigheid in worst-case'* geval, om daarmee alsnog vergunning aan te vragen.
* Overige vergunningsplichtige soorten konden op voorhand worden uitgesloten (zie hoofdstuk 3).

4.3 Gewenst nader veldonderzoek

Vleermuizen
Volgens het bureauonderzoek (hoofdstuk 3) en de habitatverkenning (§ 4.2) is nader veldonderzoek vereist naar gebruik als verblijfplaats door vleermuizen zoals dwergvleermuis, Laatvlieger of mogelijk Meervleermuis.

Uitgangspunten onderzoek
Veldinventarisaties vinden plaats volgens de richtlijnen die daartoe door het bevoegde gezag worden aangegeven, zoals voor vleermuisonderzoek in het 'Vleermuisprotocol' van het GAN (2021). Dit onderzoek is gebonden aan strikte perioden, frequenties, duur en overige criteria. Daarom is in de planning van achtereenvolgende ingrepen een tijdige inventarisatie nodig. Immers, uitvoering van werkzaamheden is pas toegestaan nadat onderzoek heeft plaatsgevonden en, zo nodig, vergunning is verkregen !

Criteria en aanpak vleermuisonderzoek
Mogelijk gebruik door vleermuizen kan in de onderhavige situatie bestaan uit kraam-, zomer- en paarverblijven. Het onderzoek om mogelijk gebruik als verblijfplaats door vleermuizen uit te kunnen sluiten omvat de volgende onderdelen:

a) Voorzomeronderzoek naar mogelijk kraam- en/of zomerverblijf. Om dit gebruik uit te kunnen sluiten vergt dit meerdere nachtbezoeken tussen half mei en einde juni, deels in de vroege nacht en deels in de late nacht (per soort verschillend).
   Bij het avondonderzoek dient tijdens de waarneemperiode vanuit één positie tenminste 75% van de te onderzoeken gebouwdelen voortdurend te overzien te zijn om géén moment van uitvliegen te missen. Indien dat niet mogelijk is vergt dat voor dat gebouwdeel inzet van een extra waarnemer.

b) Nazomeronderzoek om een mogelijk paarverblijf of – territorium uit te kunnen sluiten: In de periode tussen half augustus en eind september is 2x een nachtonderzoek vereist met tenminste 3 weken ertussen. Dit onderzoek vindt voornamelijk plaats op basis van geluidswaarnemingen. Daarmee is het vereiste 'voortdurende overzicht' niet van toepassing zodat kan worden volstaan door met gebruikmaking van detectie-apparatuur rond te lopen of te fietsen. Door hierbij tevens later op de avond waarnemingen uit te voeren kan op basis van het vleermuisgedrag ook eventueel gebruik als solitair winterverblijf worden vastgesteld.

Aanpak vleermuisonderzoek
Het onderzoek wordt gedaan middels zichtwaarnemingen en gebruik van batdetectors. Er wordt tevens gebruik gemaakt van de detectors Elekon M, Elekon Batscanner Stereo, Petterson D240x en D100.
De methode is conform het Vleermuisprotocol 2021 en afgestemd op Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis en op de functies zomer-, kraam- en paarverblijf en tevens middernachtelijk winterverblijf-indicerend zwermgedrag.

De kans op andere soorten vleermuizen binnen het te onderzoeken gebied en object in deze situatie (type gebouw, locatie en ligging in verspreidingsgebied) is verwaarloosbaar. Het onderzoek is ook toereikend om dergelijke soorten aan te tonen. Veelal zal het gaan om niet specifiek aan deze locatie gebonden soorten en gedrag, zoals (hoog) overvliegende en/of foeragerende individuen.

Marters

Bij deze groep is enige twijfel aanwezig, met name t.a.v. Steenmarter en/of Bunzing.
Van beide soorten is het niét ónmogelijk dat er in een dergelijk gebied een territorium met verblijfplaats aanwezig zou zijn.
Daarmee zou ook hiervoor nader veldonderzoek gewenst kunnen zijn, maar door gebrek aan aanknopingspunten in het terrein en de zeer intensieve onderzoekmethode m.b.v. nachtcamera's, is hier uitgegaan van de 'worst case' benadering: daarbij wordt op voorhand aangenomen dat er wellicht één van de beide martersoorten in het terrein aanwezig kan zijn: beide soorten maken ook deels gebruik van eenzelfde soort verblijfplaats. Derhalve wordt aanwezigheid van Steenmarter of Bunzing op voorhand aangenomen, waarvoor dan toepasselijke compensatie moet worden geboden.

---

5 SAMENVATTENDE CONCLUSIES

Bevindingen Quick Scan:
In samenhang tussen literatuuronderzoek, veldverkenning en habitatbeoordeling en voor een deel tevens veldinventarisatie, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1) Vigerende regelgeving gebiedsbescherming

* Natura 2000:
  Op de planlocatie zijn geen condities aanwezig welke gebruik door aangewezen soorten uit Natura 2000-gebied mogelijk maken: de regelgeving van de 'externe werking Natura 2000' is dus niet van toepassing (zie § 3.1).
* Besluit natuurbescherming:
  Er is wellicht ook een natuurvergunning nodig voor de te verwachten stikstofdepositie, waartoe zo nodig een onderbouwende berekening moet worden opgesteld. Deze moet dan, vanwege het nodige specialisme, separaat van deze rapportage worden uitgevoerd (zie advies § 3.1).
* Natuurnetwerk Nederland:
  Het plangebied vormt géén onderdeel van het NNN (zie § 3.1).

2) Nader onderzoek naar vleermuisgebruik

* De bebouwing vergt nader veldonderzoek naar vleermuisgebruik als zomer-, kraam, paar- en winterverblijfplaats van mogelijk Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis (zie §§ 3.2, 4.2 en 4.3).
* In de bomen zijn echter géén potenties voor vleermuisverblijf aanwezig: de bomen behoeven dus géén nader onderzoek naar verblijfplaatsen.

3) Marters

Omdat in de gegeven situatie nader onderzoek weinig aanknopingspunten biedt maar om tóch elke twijfel over mogelijke aanwezigheid van Bunzing of Steenmarter uit te sluiten, wordt er op voorhand uitgegaan van *'aanwezigheid in worst-case'*, om daarmee alsnog vergunning aan te vragen en de daaraan gekoppelde compenserende voorzieningen te treffen: van andere marterachtigen kan uitsluiting op voorhand gezien hun soort leefgebied, zonder twijfels worden aangenomen.

4) Broedvogels

* Jaarrond beschermde nesten blijken afwezig zodat deze groep kan worden uitgesloten.
* Overige broedende vogels kunnen tijdens het broedseizoen (1 maart tot eind augustus) worden verwacht in bomen, struiken, aan gebouwen en in nestkastjes. Ze mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Sloop, kap en/of terrein opschonen dienen zo mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden, dan wel vergen vooraf een gedegen broedvogelcontrole.

5) Uitsluiting overige soorten

Alle overige vergunningsplichtige soorten kunnen worden uitgesloten op basis van verspreiding, ontbrekende aanwezigheid en/of de aanwezige stedelijke habitat.

6) Overige regelgeving flora en fauna

Voor alle beschermde, van nature, in het wild levende dieren of planten geldt een 'specifieke zorgplicht' (zie blz.7).
Dit brengt de zorgverplichting met zich mee om:

a. alle maatregelen te nemen *die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd* om die gevolgen te voorkomen;
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen *zoveel mogelijk* te beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal); en . . .
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten *voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd*.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0

Bij12 (2017). Wettelijk kader Besluit natuurbescherming, www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/wettelijk-kader/

Bij12 (2023). Stikstof en Natura 2000. https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/

Boesveld, A (2011), A. Gmeylig Meyling & R. de Bruyne, De Levende Natuur jg 112 nr. 3: Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken.

Bos/ F. (2006), M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7, Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen/ Sim (2016), Kamiel Spoelstra, Johan B.M. Thissen, Kees J. Canters en Jan C. Buys (redactie): Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Uitgever Naturalis Biodiversity Center en EIS-Nederland, Leiden.

Creemers (2009) Raymond.C.M. en Jeroen J.C.W. van Delft (Ravon)/ redactie: De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal NatuurhistorischMuseum Naturalis, EIS-Nederland, Leiden.

Dijkstra/ Klaas-Douwe B. (2002), Vincent J.Kalkman, Robert Ketelaar, Michiel J.T. van der Weide: De Nederlandse Libellen (Nederlandse Fauna 4). KNNV Uitgeverij.

DR 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen en aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Brief van de Dienst Regelingen, ffw2009.corr.046 van 25 augustus 2009, Ministerie van LNV (thans EZ).

Floron 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron/ KNNV Zeist.

GAN 2021: Het protocol voor vleermuisinventarisaties. Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging VZZ en Netwerk Groene Bureau's, 2012. Na evaluatie aangepast voor 2021.

Limpens/ H.J.G.A. (1997), K. Mostert en W. Bongers: Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EZ (2016). Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3 december 2016.

NDFF (2024). Flora- & Faunaverkenner.

NDFF (2025). Uitvoerportaal Nationale databank flora en fauna.

NDFF/RAVON (2025). Online verspreidingsatlassen amfibieën resp. reptielen, http://verspreidingsatlas.nl.

REG 1979, Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake het behoud van de vogelstand (Vogelrichtlijn, EEG 79/409, laatstelijk gewijzigd in 2006).

REG 1992/1997, Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke Habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn, EEG 92/43, laatstelijk gewijzigd in 1997).

RvON 2021, Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten (zie ook DR 2009).

Sovon 2002/ 2018. Vogelatlas van Nederland, redactie Fred Hustings & Kees Koffijberg. Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN

aangewezen soorten Natura 2000
soorten planten en/of dieren welke in een ministerieel besluit ten aanzien van een Natura 2000-gebied zijn aangewezen als specifiek met betrekking tot dat gebied te beschermden;

andere soorten (Wnb)
eveneens beschermde soorten, niet behorend tot de soorten van Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn (Bijlage bij de Wet Natuurbescherming);

Bal Besluit activiteiten leefomgeving (onderdeel Omgevingswet);

batdetector
apparaat waarmee op basis van de verschillende frequenties van de ultrasone geluiden die door verschillende vleermuissoorten tijdens het vliegen worden geuit, kan worden vastgesteld welke soort het betreft;

externe werking Natura 2000
de geboden m.b.t. Natura 2000 zijn ook van kracht voor aangewezen fauna-soorten buiten een als zodanig aangewezen gebied wanneer zij daar ook significant gebruik maken voor functies zoals foerage, dagverblijf of hoogwatervluchtplaatsen (bijv. vogels) of voor overwintering (bijv. vleermuizen);

fauna
dierlijke organismen waaronder zoogdieren, vissen, vogels, amfibieën, reptielen, insecten en andere ongewervelden;

flora plantaardige organismen zoals houtgewassen, kruidachtige gewassen, grassen en waterplanten;

flora- en fauna-activiteit
indien een ruimtelijke ingreep een mógelijk gevolg heeft voor een *'van nature in het wild levend dier of plant'*, ongeacht of deze soort volgens de Omgevingswet beschermd is;

flora- en faunavergunning
een vergunning in het kader van de Omgevingswet tot het verrichten van een ruimtelijke ingreep onder voorwaarde van maatregelen vanwege verstoren van vergunningsplichtige soorten flora en fauna (voorheen onder Wnb, 'ontheffing');

foerageren
naar voedsel zoeken, voedsel verzamelen;

GAN Gegevensautoriteit Natuur, onafhankelijke overheidsinstantie met de verantwoordelijkheid voor het verzamelen van natuurgegevens, ingesteld door het Ministerie van LNV (thans EL&I);

habitat
typische woonomgeving van een bepaalde soort;

Habitatrichtlijn, HR-soorten
soorten planten of dieren welke zijn opgenomen in de verschillende Bijlagen van de Europese habitatrichtlijn:
Bijlage IV: dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd;

kraamverblijf (vleermuizen)
een vaste holte of spleet (in boom of gebouw) waar vleermuizen worden geboren en gekraamd totdat ze vliegvlug zijn;

natuurvergunning
een vergunning in het kader van de Omgevingswet vanwege de stikstofdepositie als gevolg van de uitvoering van een ruimtelijke ingreep;

NDFF
Nationale Databank Flora en Fauna;

NNN Natuurnetwerk Nederland;

Omgevingsdienst
regionale uitvoeringsdienst in opdracht van gemeenten en provincies, voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van natuur en milieu;

Omgevingswet (**Ow**, januari 2024):
nieuwe wetgeving in het kader van de ruimtelijke ordening, waaronder ook natuurwetgeving (i.p.v. Wet natuurbescherming / Wnb)
Onderdelen van de Ow:
Ob = Omgevingsbesluit
Bkl = Besluit kwaliteit leefomgeving
Bal = Besluit activiteiten leefomgeving
Or = Omgevingsregeling

ongewervelde soorten
diersoorten zónder dan wel met een uitwendig skelet, zoals weekdieren, kevers, mieren en insecten;

paarverblijf
een vaste holte of spleet (in boom of gebouw) waar met name ruige dwergvleermuizen hun vrouwtjes naartoe lokken om er te paren;

RAVON
Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland;

RvON
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Dienst Regelingen);

soortgroep
groep organismen van dezelfde klasse of ondersoort: vaatplanten, mossen, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen, insecten;

specifieke zorgplicht flora en fauna
dit betreft de zorgplicht voor *alle inheemse* soorten flora en fauna welke vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (zie ook algemene zorgplicht);

'ter zake kundige'
een persoon die:
* op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt ecologie, en/of
* als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, en/of
* zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortbescherming en is aangesloten bij de daarvoor bestaande organisaties/ PGO's zoals RAVON, VZZ, SOVON, FLORON enz. (bron: Ministerie van LNV/ EZ);

vaste verblijfplaatsen (zie Ob/ Bal)
zomer-, winter- of paarverblijfplaatsen, vaste migratie- en vliegroutes en cruciale foerageerplekken van vleermuizen; vaste voortplantingslocaties van amfibieën; vaste verblijfplaatsen van Kleine modderkruiper, e.d.; schuil- en broedplaatsen van vogels welke jaarlijks opnieuw als zodanig worden gebruikt;

vergunningsplichtig geval
dit betreft schadelijke handelingen ten aanzien van álle inheemse soorten die niét onder een provinciale vrijstelling vallen en waarvoor bij te verwachten schade door een ruimtelijke ingreep, aanvraag van een provinciale vergunning vereist is;

verspreidingsgegevens/ -onderzoek
met steekproefonderzoek vastgestelde gebieden waar een bepaalde soort verwacht kan worden;

Vogelrichtlijn, VR-soorten
vogelsoorten die zijn opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn;
volgens het Europese recht wijzen de lidstaten beschermingszones aan om voor alle aangewezen soorten een voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een

voldoende omvang ervan te beschermden om populaties van deze soorten in stand te kunnen houden;

vrijstelling, provinciale (onderdeel Provinciale omgevingsverordening)
een in het kader van Wnb geregelde provinciale toestemming tot onder meer het verstoren of (per ongeluk, onvermijdelijk,) doden van beschermde dieren en/of vernietigen van beschermde planten en hun groeiplaats, geregeld voor categorieën zoals aangegeven in de Ow;

wettelijk belang (Ow)
in de natuurwetgeving zijn een aantal verschillende belangen opgenomen op basis waarvan het beschermingsregime met betrekking tot soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, mede wordt genuanceerd;

winterverblijf
een plek (in boom, gebouw of in de bodem) welke door een faunasoort wordt gebruikt om vorstvrij te overwinteren;

zorgplicht flora en fauna - algemene
de in de wet vastgelegde plicht (art. 2) dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten (LNV 2005);

zorgplicht flora en fauna - specifieke
dit betreft de zorgplicht voor *alle inheemse* soorten flora en fauna welke vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (zie ook algemene zorgplicht).
